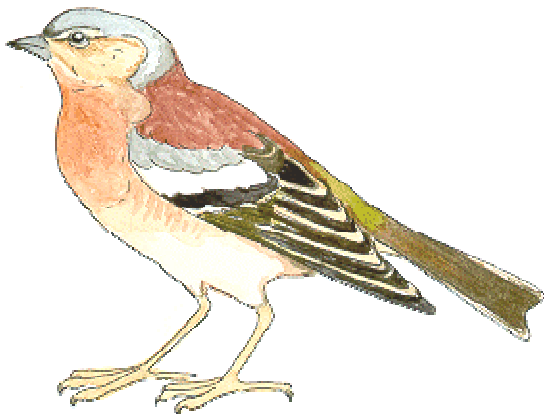

Behandling med CVP

REGION SJÆLLAND
ROSKILDE SYGEHUS

-vi er til for dig

Indholdsfortegnelse

Indledning	2
Behandlingens virkning på din sygdom	2
Behandlingsforløbet	3
Skitse af behandlingsforløb	4
Sådan gives behandlingen	4
Supplerende behandling	6
Undersøgelser i behandlingsforløbet	6
Bivirkninger og komplikationer til behandlingen	7
Kvalme, opkastning m.m.	7
Hårtab	8
Hud og negle	9
Træthed	10
Påvirkning af blodcellerne	10
Infektioner	10
Blodmangel (lavt hæmoglobin)	11
Blødning	12
Bivirkninger til de enkelte stoffer	12
Cyklophosfamid	12
Vincristin (Oncovin®)	12
Binyrebarkhormon - Prednisolon	13
Bivirkninger til den supplerende behandling	14
Ondansetron (Zofran®)	14
Allopurinol	14
Senfølger	14
Tiden hjemme mellem behandlingerne	15
Ordliste	16
Notater:	17
Kontakt ALTID afdelingen	19

Indledning

Denne vejledning skal give dig og dine pårørende viden om den medicinske kræftbehandling kaldet CVP, og hvordan behandlingen kan påvirke dig.

Denne viden kan forberede dig på forløbet og de gener, der kan opstå.

Vejledningen danner udgangspunkt for samtaler mellem dig og personalet her i afdelingen om dit behandlingsforløb.

Behandlingens virkning på din sygdom

Behandlingen CVP består af flere forskellige præparater, der virker mod din sygdom på forskellige måder. Nedenfor gennemgås præparaterne.

Navnet stammer fra forbogstaverne på de præparater, der indgår:

C	= Cyklophosphamid (Sendoxan [®])	(kemoterapi)
V	= Vincristin (Oncovin [®])	(kemoterapi)
P	= Prednisolon	(binyrebark hormon)

Ofte gives CVP sammen med antistoffet Rituximab (Mabthera[®]), som er beskrevet i en selvstændig folder.

Ud over en behandling rettet direkte mod lymfekræften vil du også få understøttende behandling. Dette beskrives i afsnittet 'Supplerende behandling'.

Kemoterapi

Cellegifte (kemoterapi) rammer og ødelægger celler, der deler sig. Stofferne virker ved at beskadige cellers arveanlæg (DNA) og dermed forhindre celledeling. Celler der deler sig hyppigt, eller som ikke kan reparere skadet DNA, er mest følsomme for kemoterapi, og kræftceller har

netop disse karakteristika. Kemoterapi udgør derfor en vigtig del af din behandling.

Binyrebarkhormon

Binyrebark-hormon i store doser bremser lymfekræft. Det virker desuden også kvalmestillende.

Behandlingsforløbet

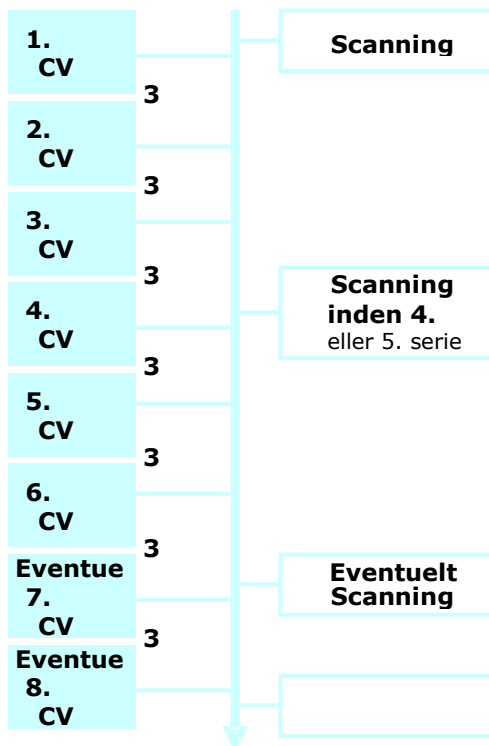
Behandlingsforløbet består af flere behandlingsserier. Se skitsen over et muligt behandlingsforløb nedenfor. Der er 3 uger imellem hver serie, og hver serie er ens. Der kan gives op til 8 serier. Det præcise antal afgøres af lægen ud fra din lymfekræfttype, din alder, din sygdoms udbredelse, din almentilstand, og hvor godt sygdommen reagerer på kemoterapien.

For at kunne planlægge din behandling, skal du have lavet scanning (PET-CT eller CT) og knoglemarvsprøve før du starter behandling. Ud fra undersøgelserne kan lægen se, hvor udbredt din sygdom er.

Lægen vil i hele forløbet holde dig orienteret om planen og forløbet. Før hver serie taler du med en læge. Din læge vil orientere dig om eventuel supplerende strålebehandling.

Du skal være forberedt på, at en behandling kan udskydes, hvis din tilstand eller blodprøver ikke tillader ny behandling. Dette tager din læge stilling til fra gang til gang. Der kan også være behov for blodprøver indimellem serierne.

Skitse af behandlingsforløb

Sådan gives behandlingen

Behandling med CVP gives almindeligvis ambulant. Selve behandlingen varer ca. 2 timer hver gang, men hvis du skal have antistoffet Rituximab (Mabthera®) først, bliver den samlede behandlingstid meget længere.

Du skal inden hver behandling have taget blodprøver en hverdag før behandlingsdagen inden kl. 10.00.

Sygeplejersken ser svaret på blodprøverne og bestiller kemoterapien på apoteket om eftermiddagen, dagen før behandlingsdagen.

- Når du ankommer til afdelingens ambulatorium får du lagt en lille plastikslange i en vene over håndleddet (perifert venekateter) til at give medicinen i. Inden behandlingen gives vil sygeplejersken måle blodtryk, puls og temperatur.
- Kemoterapien bliver blandet i sterile poser med saltvand på Apoteket. Første gang får du udleveret kvalmestillende medicin, når du kommer, de øvrige dage og behandlinger får du tabletterne med hjem og indtager som det fremgår af din medicinliste
- Du får udleveret al den medicin, der er en del af behandlingen
- Hvis du skal have behandling med antistof, bliver et givet inden kemoterapien.
- Når kemoterapien kommer fra apoteket, tilslutter sygeplejersken din kemoterapi til dit perifere venekateter med en dropslange. Det tager ca. 2 timer at få CVP
- Du vil evt. få en dosis Neulasta® (se under supplerende behandling) som en indsprøjtning under huden nogle dage efter kemoterapien.
- Du får udleveret kvalmestillende medicin og prednisolon tabletter til de øvrige dage. Du får en medicinoversigt, og hvis du skal have andre tabletter som led i behandlingen, får du dem med hjem.
- Dit perifere venekateter bliver fjernet af sygeplejersken, inden du tager hjem.

Kemoterapien skal gives i en blodåre og må ikke løbe ud under huden. Inden du får poserne med kemoterapi vil sygeplejersken derfor sikre sig, at dit perifere venekateter er velfungerende og ligger korrekt i en blodåre i armen.

Fortæl sygeplejersken, hvis du får svie eller smerter ved den anlagte plastikslange. Det er vigtigt at holde armen i ro, når du får infusion, så er risikoen for at medicinen kommer ud i vævet meget lille.

Oversigt over én serie ved CVP behandling

Medicin	Dag 0	1	2	3	4	5
Blodprøve						
Tablet Prednisolon		x	X	x	X	x
Tablet Allopurinol		x	X	x	X	x
Tablet Ondansetron		x	X	x		
Gives i en blodåre:						
Cyclophosphamid		x				
Vincristin (Oncovin®)		x				
Saltvand efter hvert præparat		x				
Samlet tid ca.		1½	time			

Supplerende behandling

For at modvirke bivirkningerne ved kemoterapi får du forskellige former for understøttende medicin. Det er vigtigt, at du tager dine tabletter som foreskrevet, da det er en del af den medicinske kræftbehandling.

Tablet Ondansetron (Zofran®)

Zofran® virker mod kvalme.

Tablet Allopurinol (Apurin®)

Allopurinol forhindrer, at affaldsstoffer fra de ødelagte kræftceller ophobes i din krop. Disse affaldsstoffer kan skade nyrerne og kan give podagra/urinsur gigt.

Drik derfor også 2 – 3 L væske om dagen, efter du har fået din behandling og den efterfølgende uges tid. Det skåner samtidig din krop, når affaldsstofferne skal udskilles.

Undersøgelser i behandlingsforløbet

Du skal før hver behandling have taget blodprøver. Når du har gennemgået ca. halvdelen af de planlagte behandlings-serier vil du som regel få lavet en ny scanning (PET-CT eller

CT). Den vil vise hvor godt din behandling virker, og ud fra den bestemmer lægen, antallet af behandlinger og om der evt. er behov for f.eks. supplerende strålebehandling. Efter behandlingen er afsluttet, vil der igen blive lavet en scanning og eventuelt en knoglemarvsundersøgelse.

Bivirkninger og komplikationer til behandlingen.

Bivirkninger er ikke-tilsigtede virkninger af medicin. Nogle bivirkninger er hyppige men ikke alvorlige. Andre er sjældne men kan være alvorlige.

Det er almindelig kendt, at kemoterapi giver bivirkninger. Nogle bivirkninger kan forebygges med medicin, mens andre er uundgåelige. Derfor er det vigtigt, at du er forberedt på disse.

I dit behandlingsforløb kan der tilståde komplikationer, f.eks. infektioner, som kan være alvorlige og livstruende. Endvidere kan der opstå senfølger, som er bivirkninger, der viser sig efter behandlingen er afsluttet, eventuelt flere år efter.

I de følgende afsnit beskrives de almindeligt forekommende bivirkninger og de enkelte præparaters mere specifikke bivirkninger, herunder evt. senfølger. Vi kan anbefale at du også kigger i den generelle informationspjece "Medicinsk kræftbehandling".

Hvis du ønsker uddybende information, er du i øvrigt altid velkommen til at spørge personalet. Du kan også selv opsoge information om medicinen på internettet, f.eks. på www.indlaegsseddel.dk eller www.medicin.dk.

Kvalme, opksatning m.m

Du vil få forebyggende medicin mod kvalme i forbindelse med kemoterapien og du får udleveret kvalmestillende tabletter, som du skal tage derhjemme de første dage. Almen utilpashed samt appetitløshed og smagsændring forekommer hyppigt i dagene efter behandling.

Prednisolon tabletterne, som du får i forbindelse med CVP virker kvalmestillende, og det er derfor ikke sikkert, at problemet bliver så stort for dig.

Hvis du får kvalme, starter den som regel nogle timer efter, at du har fået behandlingen. Kvalmen kan vare fra nogle få timer til flere døgn.

Det er vigtigt, at du i den aftalte periode fortsætter med at tage din medicin mod kvalme.

Tal med sygeplejersken eller lægen om din kvalme, da det kan være nødvendigt at ændre på den kvalmestillende medicin.

Hvad kan du selv gøre for at modvirke kvalme:

- Spis, når du føler dig sulten, gerne mange små måltider i løbet af dagen
- Drik rigeligt
- Sid op, når du spiser
- Spis let fordøjelig mad, fx frugt, desserter, kiks og lignende
- Anret maden pænt; få eventuelt en anden til at anrette maden for dig

Nogle har mere tendens til kvalme end andre. Hos enkelte er kvalmen også psykologisk betinget, dvs. at kvalme kan opstå bare ved tanken om kemoterapien (såkaldt "forventningskvalme"). Nogle vil i den situation have gavn af beroligende medicin på forhånd.

Hårtab

Egentligt hårtab ses mindre hyppigt ved CVP behandling. Der vil dog ofte forekomme en vis udtynding af håret. Evt. hårtab begynder typisk ca. 2-4 uger efter, at du er startet behandling. Håret vokser ud igen, når hele behandlingsforløbet er afsluttet. Det nye hår kan være lidt ændret i farven eller have en anden struktur i forhold til tidligere, f.eks. være kraftigere eller mere krøllet/glat. Men indenfor ½ års tid bliver håret stort set altid, som det var før behandling.

Du kan få tilskud til paryk, tørklæde eller kasket, hvis du taber håret som følge af din behandling.

- Brug altid solcreme med høj faktor for at beskytte hårbunden, når du går med bart hoved
- Beskyt hovedet mod kulde med en hue eller et tørklæde
- Smør hovedbunden ind med en fed, uparfumeret creme, hvis huden er tør eller klør

Hud og negle

Kemoterapien kan give forandringer af huden og neglene. Din hud kan blive tør og i enkelte tilfælde blive meget hård og skalle af, især på hænder og fødder. Forandringerne forsvinder med tiden, når behandlingen er slut.

Du kan under og efter handlingsforløbet få øget pigmentering i huden (brune pletter) og lettere blive skoldet, når huden bliver udsat for sollys. Du vil have øget risiko for hudkræft efter at have fået behandlingen.

I sjældne tilfælde kan du få udslæt på grund af kemoterapien eller anden medicin, du bliver behandlet med.

Hvad kan du selv gøre:

- Anvend dagligt en fed uparfumeret fugtighedscreme
- Brug solcreme med høj faktor og beskyt huden og hovedbunden med tøj og hat ved ophold i stærkt sollys. Vær ikke i solen mellem kl. 12 og 15

Neglene fornyer sig normalt i takt med, at de bliver slidt. Mens du får behandling kan de blive fortykkede, få striber, blive skøre og flossede med afstødning af neglens yderste lag. I nogle tilfælde kan neglene også løsne sig. Det kan tage ½ år inden neglene er normale igen.

Hvad kan du selv gøre:

- Klip skøre og flossede negle tæt
- Forsegl eventuelt neglene med klar lak.

Træthed

Du skal forvente, at du oplever træthed i tiltagende omfang i løbet af behandlingerne. Tal med personalet om trætheden, og hvad du evt. kan gøre for at afhjælpe den.

Påvirkning af blodcellerne

De forskellige blodceller, som dannes i knoglemarven, udgøres af:

- De røde blodlegemer ("blodprocenten", målt ved indholdet af hæmoglobin), som transporterer ilt til vævene
- De hvide blodlegemer (leukocytter) er en vigtig del af immunforsvaret
- Blodpladerne (trombocytter) er med til at standse blødninger.

Alle disse blodceller bliver påvirket af kemoterapien, og mellem 5 og 18 dage efter start på hver behandlingsserie, er antallet af celler lavest.

Som oftest vil antallet af blodceller være normaliseret inden starten på næste serie.

Infektioner

Du har øget risiko for at få infektioner, især i de perioder af din behandling, hvor antallet af de hvide blodlegemer er lavest.

Hvis du får et eller flere af de symptomer, der er nævnt nedenfor, skal du kontakte afdelingen. Lægen vurderer, om du skal indlægges og behandles med antibiotika i en blodåre, eller om du kan være hjemme og få antibiotika som tabletter.

Hvilke symptomer skal du især være opmærksom på:

- Temperatur over 38°C
- Almen utilpashed og kulderystelser
- Hold dagligt øje med, om du har:
 - Belægninger i munden eller synkesmerter
 - Hoste eller åndenød
 - Svie ved vandladningen
 - Smerter eller rifter ved endetarmen
 - Sår med tegn på betændelse i huden
 - Herpes (forkølelssår) eller andet udslet på huden

Hvad kan du selv gøre for at undgå infektioner:

- God håndhygiejne efter toiletbesøg og før måltider
- Undgå kontakt med personer, der hoster, er forkølede eller har feber

Blodmangel (lavt hæmoglobin)

Du kan have øget risiko for blodmangel i perioder af din behandling. Blodmangel kan give unaturlig bleghed, hovedpine, svimmelhed, hævede ben, og gøre dig kuldkær. Hvis blodmanglen er udtalt kan du få åndenød og hjertebanken.

Hvis du får de symptomer, der er nævnt nedenfor, skal du kontakte afdelingen, så du evt. kan få blodtransfusion.

- Åndenød
- Hjertebanken

Hvad kan du selv gøre for at mindske generne ved blodmangel:

- Undgå større fysisk anstrengelse
- Rejs dig forsigtigt, så du ikke falder

Blødning

Pga. nedsat antal blodplader, kan du have øget risiko for at få blødning i perioder af behandlingen.

Hvis du får et eller flere af de symptomer, der er nævnt nedenfor, skal du kontakte afdelingen, da du måske skal have transfusion med blodplader.

- Blødning fra næse, mund (ved tandbørstning)
- Blod i afføring eller urin
- Mange blå mærker eller blårøde prikker i huden

Hvad kan du selv gøre for at undgå blødning:

- Brug en blød tandbørste
- Tag ikke "gigtpiller" (Ipren®, Todolac ® og lignende) og smertestillende medicin, der indeholder acetylsalicylsyre (Kodimagnyl®, Treo®), da de øger risikoen for blødninger
- Undgå meget kraftig fysisk anstrengelse
- Du bør ikke drikke alkohol, hvis dit blodpladetal er lavt, fordi alkohol kan forstærke blødningstendensen
- Undgå forstoppelse

Bivirkninger til de enkelte stoffer

Cyklophosfamid

Meget sjældent kan præparatet påvirke lungevævet og give nedsat lungefunktion, ligesom det meget sjældent kan skade hjertemuskulaturen.

Påvirkning af blæreslimhinden kan i sjældne tilfælde medføre blod i urinen.

Vincristin (Oncovin®)

Forstoppelse

Præparatet kan give forstoppelse, som i værste fald kan føre til tarmslyng. Det kan være nødvendigt at tage afføringsmiddel både under kuren og op til en uge efter. Tal

med lægen og sygeplejersken om det, så du kan få de rigtige afføringsmidler.

Føleforstyrrelser

Oncovin[®] påvirker de yderste nervespidser og kan derfor i tiltagende grad give prikkende fornemmelser eller føleforstyrrelser i fingre eller fødder. I værste fald kan du miste følesansen og/eller muskelkraften i fx fingre og underben. Hvis du oplever føleforstyrrelse, vanskeligheder med at sy og strikke, knappe knapper, gå på trapper eller rejse dig fra en stol, så giv lægen besked. Det kan være nødvendigt at nedsætte mængden af Oncovin[®] eller helt stoppe med præparatet. Som regel vil føleforstyrrelserne forsvinde, når du ikke længere får Oncovin[®], men det kan tage meget lang tid og i værste fald kan forandringerne være kroniske.

Vævsskade

Hvis præparatet kommer uden for blodåren giver det smerter og vævsirritation. Tilkald altid personalet, hvis du oplever sive og smerter ved din venflon under behandlingen.

Binyrebarkhormon - Prednisolon

Binyrebarkhormon kan give en række bivirkninger. Disse nævnes her kort. Skulle du få nogle af bivirkningerne uddyber læge og plejepersonalet, hvordan de afhjælpes.

- Rastløshed, søvnløshed, Øget appetit
- Væskeophobning
- Svedtendens
- Stigning i blodsukkeret og dermed udvikling af en forbigående sukkersyge eller midlertidig forværring af en sukkersyge, som du har i forvejen. Du vil blive instrueret i, hvordan du skal forholde dig til forhøjet blodsukker. Det kan blive nødvendigt at give dig insulin
- Humørforandringer: opstemthed, depression, psykose, mani, forværring af psykisk sygdom
- Synsforstyrrelser

For at undgå gener som fx søvnløshed får du tabletterne om morgenen. Tal med din læge, hvis du har behov for sovemedicin.

Enkelte bliver utilpasse, når behandlingen med Prednisolon stopper. Hvis det er tilfældet for dig, kan lægen evt. planlægge nedtrapning af medicinen over 2 – 3 dage.

Bivirkninger til den supplerende behandling

Ondansetron (Zofran®)

- Forstoppelse
- Hovedpine
- Leverpåvirkning
- Meget sjældent: forstyrrelse af hjerterytmen og bryst smerter

Allopurinol

- Hudkløe
- Hududslæt
- Diarre

Senfølger

Påvirkning af kønshormoner (fertilitet)

Din evne til at få børn kan blive nedsat i en periode eller måske varigt.

Hvis du er mand, kan du vælge at deponere sæd, inden din behandling starter, så du senere har mulighed for at få børn. Hvis du er kvinde: tal med lægen om udtagning af æggestok eller beskyttende hormonbehandling. Se pjecen "Medicinsk kræftbehandling" for mere information.

Øget risiko for anden kræftsygdom

Der er en let øget risiko for at få en anden kræftsygdom, herunder leukæmi eller forstadie hertil, når man har fået medicinsk kræftbehandling.

Tiden hjemme mellem behandlingerne

Nogle patienter kan passe deres arbejde mellem behandlingerne og have en hverdag næsten, som de plejer. Andre har brug for et par ekstra dage fri, nedsat tid eller helt at holde op med at arbejde i behandlingsperioden. Det afhænger også af, hvilket arbejde du har.

- Spis og drik, så du får god og næringsrig mad og drikke. Det er ikke tiden til slankekur, så længe du bliver behandlet for din sygdom
- Sørg for frisk luft og daglig motion fx gåture
- Sørg for god nattesøvn og tag gerne en middagslur
- Bed venner og familie om hjælp til det praktiske

Ordliste

Scanning (PET-CT)

PET-CT er en undersøgelse, hvor kroppen scannes efter, at der er indsprøjtet og indtaget (drukket) et svagt radioaktivt sukkerstof. Sporstoffet optages især af kræftceller. Hvis der er kræftceller i kroppen vil de altså kunne spores ved hjælp af det radioaktive sukkerstof. Med computerteknik vil sporstoffet kunne aftegnes på scanningsbilleder (PET). Disse billeder lægges sammen med almindelige CT billeder, hvorefter man kan få indtryk af kræftknudernes udbredelse og størrelse.

Infusion

Ved en infusion er medicinen blandet i en pose med væske og tilsluttet en plastikslange med dråbekammer (dropsæt) eller blandet med væske i en sprøjte. Opblandingen indgives i blodbanen via en plastikslange (perifert venekateter), der anlægges i en blodåre (vene) ofte på underarmen.

Knoglemarvsundersøgelse

Ved knoglemarvsundersøgelse får du først lagt lokalbedøvelse. Herefter fører lægen en nål ind i knoglen ved hoftekammen. Herfra suges nogle få ml af knoglemarven ud. I nogle tilfælde tages et lille stykke af selve knoglen med ud også.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

[illegible]

Kontakt ALTID afdelingen

Du skal altid kontakte afdelingen, hvis du oplever nedenstående problemer.

Du skal især være agtpågivende, hvis et problem opstår ret pludseligt og ikke tager af eller forsvinder af sig selv – hvis du oplever nogle gener, du ikke er vant til at have:

- Feber, 38°C eller derover
- Blødning, som ikke standser af sig selv
- Stærke smerter
- Synsforstyrrelser og stærk hovedpine
- Åndenød eller stakåndethed
- Smerter i brystet eller ved vejtrækning
- Føleforstyrrelser eller sovende fornemmelser i tæer, fødder eller fingre
- Udslæt
- Forstoppelse igennem flere dage
- Diarré, som rækker ud over 1-2 dage
- Vedvarende opkastninger i mere end ca. 1-2 dage
- Hvis du har glemt at tage medicin, du får som behandling af din kræftsygdom
- Hvis du ikke er i stand til at tage din medicin, fx på grund af kvalme

Telefonnumre

Hæmatologisk Afdeling: 4732 4800, hverdage mellem 08-15

Hæmatologisk akuttelefon: 4732 4840, mellem 15 og 08

Med venlig hilsen

Personalet

Hæmatologisk Afdeling

REGION SJÆLLAND
ROSKILDE SYGEHUS

- vi er til for dig

